

Viru-Nigula Vallavalitsus
vallavalitsus@viru-nigula.ee

Teie 27.11.2018 nr 7-14 /18-02200-6
Meie 27.12.2018 nr 15-1/8610-3

Vastuskiri pöördumisele

Austatud vallajuhid

Pöördusite 27.11.2018 kirjaga nr 14-3/1652-2 peaministri poole, et saada selgitusi Vabariigi Valitsuse 12.05.2017 korraldusega nr 141¹ „Puidurafineerimistehase püstitamiseks ja selle toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks riigi eriplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ (korraldus nr 141) algatatud riigi eriplaneeringu koostamise lõpetamise kohta. Vastavalt valitsusasutuste pädevusele edastas Riigikantselei kirja vastamiseks riigihalduse ministrile.

Oma kirjas asute seisukohale, et riigi eriplaneeringu lõpetamine on arusaamatu ja õigusvastane, samuti leiate, et riik on käitunud Viru-Nigula valla suhtes sõnamurdlikult ehk õigusvastaselt. Viitate pöördumises valitsuse liikmete väljaütlemistele ja asute seisukohale, et nimetatud väljaütlemiste alusel on Viru-Nigula vallal tekkinud õiguspärane ootus, et neile antud lubadust nõusolekute saamisel uuringute ja riigi eriplaneeringu menetluse teostamiseks ei muudeta.

Kirjutate, et „Vallale jääb riigi eriplaneeringu lõpetamine arusaamatuks. Vald on seisukohal, et eriplaneeringu lõpetamine oli õigusvastane. Esmalt pöörab Vald Vabariigi Valitsuse tähelepanu sellele, et valitsuse liikmed on peale 21. juuni 2018. aasta kabinetiistungil vastu võetud otsust avalikes väljaütlemistes selgelt väljendanud, et riigi eriplaneeringu menetlemise ainsaks takistuseks oli kohalike omavalitsuste vastuseis Tartu piirkonnas. Eelöeldu illustreerimiseks toome välja mõned peaminister Jüri Ratase ja riigihalduse minister Janek Mäggi avalikud väljaütlemised. /---/ Vabariigi Valitsuse selliste seisukohtade valguses otsis EST-FOR kontakti erinevate kohalike omavalitsustega ning mitmed kohalikud omavalitsused, sh Viru-Nigula vald avaldasid nõusolekut ja soovi nende territooriumil uuringute teostamiseks. Valla puhul väärub eraldi ära märkimist tõsiasi, et Vald avaldas initsiatiivi eriplaneeringu läbi viimiseks oma territooriumil omal initsiatiivil. Seega sai EST-FOR vajalikud nõusolekud, mida Vabariigi Valitsus projektiga jätkamiseks vajalikuks pidas. Nõusolekute saamise järgselt on Vabariigi Valitsus nendest hoolimata riigi eriplaneeringu puidurafineerimistehase rajamiseks lõpetanud.“.

Kinnitan, et valitsus tugines planeeringu koostamise lõpetamisel planeerimisseadusele ja kõigile valitsusele teadaolevatele asjaoludele.

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/316052017005>

Selgitan, et avalikes väljaütlemites kinnitasid valitsuse liikmed, et riigi eriplaneeringu menetlemiseks on vajalik ettevõtjate ja kohalike omavalitsuste koostöö ja nende valmisolek uuringute teostamiseks. Samas ei saa sellised väljaütleemised olla eelduseks õiguspärase ootuse tekkimiseks selleks, et planeeringuala laiendatakse koheselt ühe valla (nt Viru-Nigula valla) territooriumile, jättes seejuures arvestamata kogu tehase ja selle toimimiseks vajaliku taristu kavandamiseks vaja mineva planeeringualaga hõlmataivate valdade arvamusi või kõiki ettevõtja riigi eriplaneeringu taotluses nimetatud tehase kavandamiseks vajalikke baaskriteeriume (nt piisava veeresurssi olemasolu). Seega on meelevaldne käsitleda avalikke väljaütleemisi lubadusena, et planeeringuala laiendatakse Viru-Nigula valla territooriumile.

Rõhutan, et planeeringu koostamisel seni tehtud kohtuotsuste sisu ei saa laiendada planeeringu lõpetamise otsustamisele. Viitate, et Riigikohus kinnitas oma otsuses (haldusasi 3-17-2132), et riigi eriplaneering oli sellise tehase rajamiseks õige planeeringuliik ning õiguslikult puudusid alused riigi eriplaneeringu lõpetamiseks. Riigikohus tõdes eelviidatud otsuses vaid seda, et *Vabariigi Valitsus on PlanS § 28 lg 1 kohaselt pädev riigi eriplaneeringut algatama. See, kas praegusel juhul on valitud tehase rajamiseks õige planeeringu liik, on planeeringu materiaalse õiguspärasuse küsimus, mille saab vajaduse korral tõstatada planeeringu kehtestamise otsuse vaidlustamisel* (otsuse p 10). Seega tõdes kohus, et riigi eriplaneeringu algatamise pädevus on Vabariigi Valitsusel ehk kinnitas algatamise formaalset õiguspärasust. Planeeringu lõpetamise ja selle õiguslike aluste küsimust Riigikohus antud juhtumi puhul käsitlenud ei ole.

Korraldusega nr 141 algatatud riigi eriplaneeringu koostamine lõpetati Vabariigi Valitsuse 12.11.2018 korraldusega nr 290² „Puidurafineerimistehase püstitamiseks ja selle toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks riigi eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine“ (*korraldus nr 290*). Korraldus nr 290 on õiguspärane nii formaalselt kui materiaalselt.

Korraldus on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutlusvigadeta ning vastab vorminõutele. Korralduse nr 290 andis Vabariigi Valitsus vastavalt planeerimisseaduses kehtestatud normile (PlanS § 29 lg 1, PlanS § 28 lg 1). Korralduse teises peatükis on esitatud riigi eriplaneeringu lõpetamise õiguslik alus. Riigi eriplaneering lõpetati PlanS § 29 lõike 1 alusel ülekaalukal avalikul huvil põhineval põhjusel. Korralduse nr 290 kolmandas peatükis on esitatud kaalutlused, millest riigi eriplaneeringu lõpetamisel lähtuti.

Korralduse nr 290 eelnõu kohta esitatud seisukohad on toodud korralduse nr 290 esimeses peatükis ja korralduse nr 290 seletuskirja³ lisas „Vabariigi Valitsuse korralduse „Puidurafineerimistehase püstitamiseks ja selle toimimiseks vajaliku taristu rajamiseks riigi eriplaneeringu koostamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise lõpetamine“ eelnõu kooskõlastamise käigus esitatud arvamuste ja vastuväidete arvestamise tabel“.

Korralduse nr 290 esimeses peatükis ja selle seletuskirja tabelis on selgitatud, miks ei arvestatud Viru-Nigula Vallavalitsuse 30.11.2018 kirjas nr 14-3/1652 Vabariigi Valitsusele

² <https://www.riigiteataja.ee/akt/314112018001>

³

https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/Ruumiline_planeerimine/sk_20181112_vv_korraldus_290.pdf

tehtud ettepanekuga laiendada korraldusega nr 141 algatatud riigi eriplaneeringu planeeringuala Viru-Nigula valla territooriumile:

„Puidurafineerimistehase riigi eriplaneeringu planeeringuala ei laiendata, sest ei ole selge, millist maa-ala see Pärnu, Lääne-Viru, Põlva ja Võru maakonnas või Eestis üldse hõlmama peaks. Praegu ei ole võimalik ühelegi Est-Fori arvamuses⁴ nimetatud valla territooriumile riigi eriplaneeringu planeeringuala laiendada. Näiteks jääb selgusetuks, millist mageveeresurssi (üks tehase asukohavaliku baaskriteeriume, mis on toodud Est-For 30. jaanuaril 2017. a esitatud riigi eriplaneeringu algatamise taotluses) kasutatakse puidurafineerimistehase käitamiseks, kui seda soovitakse kavandada Viru-Nigula valda.⁵

Veel tuleb märkida, et Est-Fori ja kohaliku omavalitsuse üksuste vahelisi konsultatsioone silmas pidades ei pruugi tehase kavandamise järgmiseks sammuks olla poolelioleva riigi eriplaneeringu planeeringuala laiendamine. Järgmiste sammudena tulevad kõne alla näiteks ka uuringute tegemine enne lõpliku planeeringuala määramist või planeeringuliigi valimist. Lõppastmes on sama eesmärk (puidurafineerimistehase püstitamine) võimalik saavutada ka nii, et lõpetatakse poolelioleva riigi eriplaneeringu koostamine ja pärast lõpliku planeeringuala selgumist algatatakse uus riigi eriplaneering või kohaliku omavalitsuse eriplaneering. Samuti on võimalik puidurafineerimistehase asukoha valimine üldplaneeringu koostamise käigus.“

Seega ei olnud korraldusega nr 141 algatatud riigi eriplaneeringu planeeringuala võimalik koheselt Viru-Nigula valla territooriumile laiendada. Planeeringuala laiendamine Viru-Nigula valla territooriumile eeldab asjaolude hindamist planeeringuala tegeliku suuruse määramiseks ja konsultatsioone Viru-Nigula valda ümbritsevate valdadega.

Lähtudes eeltoodust ei tähenda korraldusega nr 141 algatatud riigi eriplaneeringu koostamise lõpetamine nimetatud korralduses määratud planeeringualal, et välistatud on puidurafineerimistehase planeerimiseks uue planeeringu algatamine või tehase rajamiseks vajalike uuringute korraldamine. Kordan veel korralduse nr 290 selgitust, et puidurafineerimistehast on lisaks riigi eriplaneeringule võimalik planeerida näiteks kohalike omavalitsuste eriplaneeringutega, samuti on tehase asukoht võimalik leida üldplaneeringute koostamisel. Erinevatele võimalustele puidurafineerimistehase planeerimiseks viidati juba korralduse nr 141 seletuskirja peatükis 2.8.⁶ Märgin, et pärast korralduse nr 141 andmist toimunud haldusreformi tulemused ja kohalike omavalitsuste kohustus koostada uued üldplaneeringud võivad mõjutada puidurafineerimistehase kavandamiseks otstarbekama planeeringuliigi valimise tulemust.

Seega ei ole korraldusega nr 141 algatatud riigi eriplaneeringu koostamise lõpetamise järel põhjust arvata, et riigil puudub huvi puidurafineerimistehase kavandamise või laiemalt puidu väärindamise vastu. Nagu enda 18.11.2018 kirjas nr 15-1/8610-1 ütlesin, pean siiski oluliseks, et võimaluste kaalumise puiduresursi täiendavaks väärindamiseks Eestis toimuks kohalike omavalitsuste ja riigi tihedas koostöös.

⁴ <http://adr.rik.ee/ram/dokument/6059173>

⁵ Korralduse nr 141 algatamise menetluses selgus, et Est-For Invest OÜ kavandatava puidurafineerimistehase tarbeks on piisavalt vett Emajões, Pärnu jões ja Narva jões, millest ükski ei voola Viru-Nigula valla territooriumil.

⁶

https://www.rahandusministeerium.ee/sites/default/files/document_files/ruumiline/vv_korraldus_rep_algatamine_sk.pdf

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Janek Mäggi
riigihalduse minister

Sama:

Riigikantselei
Keskkonnaministeerium
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium
Est-For Invest OÜ

Heddy Klasen
Heddy.Klasen@fin.ee